

- Program EKOŠKOLA

SEV DIVIZNA koordinuje v Libereckém kraji již osmým rokem mezinárodní program EKOŠKOLA. Tento program spojuje environmentální výchovu s praktickými kroky, které vedou k ekologickému provozu. Je určen pro všechny typy škol. V jeho rámci se řeší 4 základní témata: odpady, voda, energie, prostředí školy a 2 rozšiřující témata: doprava a šetrný spotřebitel. Koordinátorem tohoto projektu pro Českou republiku je o.s. TEREZA PRAHA. Program Ekoškola je také mezinárodně uznávaným procesem certifikace.

Program Ekoškola je dlouhodobě podporován Libereckým krajem ve formě hrazení ročních příspěvků školám. V roce 2014 jsme bohužel na podporu škol nezískali z Libereckého kraje žádné finanční prostředky. Přesto nedošlo k velkému úbytku zapojených škol. Z celkového počtu 15 v roce 2013 jich v projektu zůstalo 12.

Ze zapojených škol letos obhájily titul Ekoškola ZŠ Švermova v Liberci a ZŠ Lázně Libverda, obě již potřetí! Liberecká Základní škola Kaplického se může pochlubit touto prestižní značkou letos poprvé.

- **Ukončené projekty z Evropského sociálního fondu Operačního programu vzdělávání pro konkurenceschopnost:**

SEV DIVIZNA uspělo se dvěma granty v Evropském sociálním fondu – Operačním programu vzdělávání pro konkurenceschopnost. Projekt SEV DIVIZNA školám byl úspěšně ukončen v prosinci 2011, projekt SEV DIVIZNA pedagogům pokračoval do června 2012. V rámci udržitelnosti aktivity nastartované těmito projekty nadále pokračují.

Cílem projektu bylo vytvořit metodicky propracovanou nabídku dalšího vzdělávání pro pedagogy v oblasti EVVO, která bude propojovat globální témata s místními, pomůže v naplňování EV jako průřezového tématu školních vzdělávacích programů a pomůže vytvořit novou kvalitu DVPP v Libereckém kraji. SEV DIVIZNA realizací projektu podpořilo odborné kapacity a kompetence pedagogických pracovníků škol a školských zařízení v Libereckém kraji, výměnu zkušeností a dobré praxe mezi pedagogy i posílení pozice škol v komunitách. Další rozvoj pedagogů umožní nabídka vzdělávacích akcí na míru podle požadavků škol.

- **Vzdělání pro udržitelný rozvoj“ – Specializační studium pro pedagogy**

Městské středisko ekologické výchovy při ZOO Liberec – DIVIZNA se koncem roku 2012 zapojilo do projektu Střediska ekologické výchovy a etiky Rýchory – SEVER, Brontosaurus Krkonoše: „Vzdělání pro udržitelný rozvoj“ registrační číslo CZ.1.07/1.3.52/02.0007. Tento projekt probíhal po celý rok 2013 a polovinu roku 2014. V srpnu 2014 proběhly v SEV DIVIZNA závěrečné zkoušky tohoto studia.

Cílem programu bylo posílit rozhled pedagogů Libereckého kraje v oblasti environmentální výchovy. Jako prostředky slouží Specializační studium pro školní koordinátory EVVO v rozsahu 250hodin, tak i řada odborných jednodenních seminářů.

- **SEV DIVIZNA pro veřejnost**

SEV DIVIZNA pro veřejnost spolupracuje s oddělením marketingu ZOO Liberec. V roce 2014 jsme se aktivně zapojili například do realizace akcí: Den Země v ZOO, Strašidelná ZOO, Světový den zvířat, Velikonoce v ZOO... Těchto se v průběhu roku zúčastnilo několik stovek lidí, převážně rodičů s dětmi. V roce 2014 DIVIZNA realizovala 2 příměstské tábory v ZOO s celkovým počtem 49 dětí.

Z dalších akcí pro veřejnost vybíráme:

Den pro seniory v ZOO Liberec

ZOO Liberec pořádala 25. 4. 2014 další tradiční Den pro seniory. Výhodu sníženého vstupného využilo 382 seniorů. Z toho 90 jich absolvovalo komentovanou prohlídku s průvodcem.

Společně s občanským sdružením FAUNUS jsme i v roce 2014 podporovali jiné projekty a sbírky: Kola pro Afriku, Brýle pro Afriku – brýle pro AMPO a KOOM, Voda pro Burkinu Faso. Více na www.fanus.cz.

- **Finanční zpráva za rok 2014**

Celkové neinvestiční výdaje/náklady	3.162.499,90 Kč
Příjmy/výnosy z vlastní činnosti – celkem	322.695,22 Kč
Dotace, příspěvky, dary – celkem	2.648.015,06 Kč
Příjmy/výnosy – celkem	2.979.164,18 Kč

- **Personální zajištění**

Dědková Lenka

Havle Leoš

Horáková Martina – do 30. 6. 2014

Hudcová Alice

Kočí Aleš

Nováková Miroslava

Pecinová Kateřina

Stáňová Jolana

Šafaříková Zuzana

Štajnerová Eva

Tesař Jan

Voháňková Marcela – externí pracovník v projektu

- **Poděkování patří všem, kteří pomáhali zrealizovat naše akce:**

- **spolupracující organizace:**

ARPOK o.p.s.; Camp Sedmihorky; CEA Sluňákov; ERMEG s.r.o.; Divadlo ÚDIF; FAUNUS o.s.; FSC ČR o.s.; Chaloupky Kněžice; Kola pro Afriku o.p.s.; Lesy ČR, s.p. – Krajský inspektorát Liberec; Liberecký kraj – resort životního prostředí a zemědělství; Lipka Brno; Městské lesy Liberec, p.o.; Ministerstvo životního prostředí České republiky; Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky; Na Zemi Brno; Paraplíčko o.s. Desná; SEV Český ráj; SEVER – Horní Maršov; SPŠSE Liberec; Správa CHKO Jizerské hory; SSEV Pavučina a její členové; Storytelling s.r.o.; Škola komunikace Liberec; Technická univerzita Liberec; Tierpark Zittau a další

- **jednotlivci:**

Bliml Jiří, Brodský Vojta, Činčera Jan, Doubnerová Jitka, Dvořáček Miloš, Felcmanová Alena, Frömmel Václav, Gazda Richard, Gdulová Hana, Gottlieb Jaromír, Hájek Tomáš, Hejtmánková Tereza, Hoření Jaroslava, Hřibová Lenka, Ježek Martin, Kajzarová Eva, Komrží Tomáš, Krajhanzl Jan, Kulhavý Jiří, Kubala Petr, manželé Kulichovi, Kříž Martin, Lachnittová Petra, Melicharová Kateřina, Osčádal Jaromír, Peterka Jaroslav, Petříček Ivo, Posolda Roman, Preisler Vítek, Rákosník Roman, Rychtaříková Lenka, Řičář Ludvík, Semerád Jaroslav, Slováčková Eva, Šorm Josef, Vacíková Zdeňka, Vašina Leoš ml., Vošta Petr, Zouharová Dáša, Žaludková Kateřina a mnoho dalších

- **zvláště děkujeme:**

kolegům a dobrovolníkům ze ZOO Liberec za všestrannou pomoc a podporu

SEV DIVIZNA

Městské středisko ekologické výchovy při ZOO Liberec

Masarykova 1347/31

Liberec 1, 460 01

Telefony:

482 712 982 – DIVIZNA

482 710 616 – ústředna ZOO Liberec

www.zooliberec.cz/divizna

www.divizna.eu

Vydala: Zoologická zahrada Liberec, p. o. Foto: archiv SEV Divizna. Grafická úprava: Jan Kubánek. Vytisknuto na recyklovaném papíru.

**výroční zpráva
2014**

**DIVIZNA
LIBEREC**

Vážení čtenáři naší výroční zprávy, každý rok v únoru, letos již po čtrnácté, jsem nucen vyzvat sebe i své kolegy k přemýšlení a rekapitulaci nad rokem uplynulým. Výsledkem je tato výroční zpráva, kterou Vám předkládáme pro představu, co všechno Městské středisko ekologické výchovy při ZOO Liberec – DIVIZNA v roce 2014 vykonalo.

Věnovali jsme se naší hlavní činnosti, a to přípravě a realizaci ekologických výukových programů a akreditovaných vzdělávacích akcí pro pedagogy v rámci jejich dalšího vzdělávání. Nesmírně nás těší a zavazuje, že jsou nabízené programy i další aktivity obsazené prakticky do 14dnů od zahájení přihlašování. Na druhou stranu nás mrzí, že musíme spousty zájemců z řad školských zařízení odmítat, prostě nemáme tolik kapacity a ani tolik lektorů. Mysleli jsme si, že zahájíme práce na vybudování Lesního informačního střediska na základě investičního projektu v místě bývalého, dnes zchátralého, lesního koupaliště nedaleko od našeho sídla. V budoucnu bychom rádi celý prostor otevřeli veřejnosti a sami jej využívali k našim činnostem. Tento projekt řešíme společně s organizací Městské lesy Liberec, p.o., ale zatím jsme v tomto ohledu neúspěšní. Ještě to však nevzdáváme, víme, že vše má svůj čas a štěstí přeje připraveným. Vybudováním nových prostor v rámci tohoto projektu by bylo možné navýšit stávající kapacitu a našimi službami vyhovět více školám. V roce 2014 DIVIZNA připravila žádost a následně i uspěla s projektem Živly kolem nás – badatelsky a tvořivě, podpořeným z ESF z Operačního programu vzdělávání pro konkurenceschopnost. V rámci tohoto projektu, který podporuje polytechnické vzdělávání v mateřských školách, proběhla a ještě proběhne řada vzdělávacích akcí, vznikly a vzniknou spousty nových pomůcek a metodických materiálů.

V rámci udržitelnosti projektů jsme úspěšně pokračovali ve dvou dalších (SEV DIVIZNA školám a SEV DIVIZNA pedagogům), které byly financovány z ESF O.P.V.K. .

Všem, kteří nás podporujete radou, činem či penězi moc děkujeme! Díky tomuto faktu je výčet naší činnosti, který je obsahem výroční zprávy tak bohatý. Poděkování za to, že další rok působení SEV DIVIZNA na poli environmentální výchovy byl úspěšný a pestrý, patří i všem mým kolegům, kteří ke své práci přistupují nadmíru zodpovědně a profesionálně.

Ing. Aleš Kočí
vedoucí SEV DIVIZNA

KDO JSME?

SEV DIVIZNA je denní specializované pracoviště na podporu a realizaci environmentální výchovy a v této oblasti poskytuje následující služby:

- realizuje ekologické výukové programy pro děti z mateřských škol, žáky základních a středních škol. Výukové programy vedou zkušení a odborně zdatní lektori:
  - používáme interaktivní formy a metody,
  - preferujeme kontakt s přírodou a výchovu prožitkem,
  - reagujeme na aktuální témata,
  - pomáháme školám v realizaci průřezového tématu RVP – environmentální výchova.
- pořádá odborné semináře, exkurze či dílny pro studenty pedagogických fakult, pedagogické pracovníky, vedoucí dětských kroužků a oddílů, širokou veřejnost atp.
- realizuje výukové aktivity v areálu ZOO Liberec (výukové programy, komentované prohlídky...)
- realizuje osvětové akce pro širokou veřejnost
- zajišťuje metodickou pomoc koordinátorům EVVO na školách, metodickou pomoc pro zpracovávání ŠVP
- zpřístupňuje knihovnu publikací k ekologické výchově a půjčuje netradiční výukové pomůcky
- komunikuje s ostatními organizacemi realizujícími EVVO v regionu i po celé republice
- spolupracuje s ostatními zoologickými zahradami v oblasti vzdělávacích aktivit (metodika, inspirace, profesní růst...)
- koordinuje síť škol v Libereckém kraji se zájmem o ekologickou výchovu

SEV DIVIZNA pro školní kolektivy – ekologické výukové programy a jiné výukové aktivity

Náš lektorský tým nabízí mateřským, základním a středním školám širokou nabídku ekologických výukových programů, které mají podobu dvou až tříhodinových bloků či půldenních exkurzí a výukové aktivity v areálu ZOO Liberec.

Všechny ekologické výukové programy a výukové aktivity se dotýkají průřezového tématu Environmentální výchova (v některých případech Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, popřípadě Osobnostní a sociální výchova) a reagují tak na platné RVP. V roce 2014 jsme vycházeli ze stávající nabídky let minulých.

Stalo se již tradicí, že služeb našeho střediska využívají studenti z Pedagogické fakulty Technické univerzity Liberec. Nabídlí jsme jim opět ukázky našich programů jako inspiraci pro jejich další práci.

Vzdělávací činnost jsme zaměřili na propojování témat ekologické výchovy s možností využití areálu ZOO Liberec. Jedním z takových ekologických výukových programů je Barevný svět zvířat.

Celkem proběhlo 333 programů, kterých se zúčastnilo 7185 dětí, 55,3 % se uskutečnilo v terénu. Celkem bylo odučeno 750 hodin.

	MŠ	ZŠ	SŠ	VŠ
počet programů	79	232	16	6
počet účastníků	2231	4563	284	107

SEV DIVIZNA pro pedagogické pracovníky, studenty pedagogické fakulty a další zájemce

V roce 2014 uspořádalo SEV DIVIZNA celkem 24 vzdělávacích akcí pro pedagogické pracovníky, studenty pedagogických fakult, pracovníky školských zařízení a středisek ekologické výchovy, vedoucí zájmových kroužků i další zájemce z řad veřejnosti. Z těchto 24 akcí bylo 14 odborných seminářů, další 3 semináře proběhly ve spolupráci se střediskem SEVER Horní Maršov a dalších 7 seminářů bylo realizováno pro pedagogy MŠ v rámci projektu Živly kolem nás. Celkem se všech realizovaných akcí zúčastnilo 433 účastníků – 327 pedagogů, koordinátorů ekologické výchovy, 38 studentů pedagogických fakult, 62 pracovníků středisek ekologické výchovy a ostatní veřejnosti. Pro nedostatečné naplnění se nekonaly 3 plánované akce.

• Projekt Živly kolem nás – badatelsky a tvořivě

Městské středisko ekologické výchovy při ZOO Liberec – DIVIZNA uspělo s projektem „ŽIVLY KOLEM NÁS – badatelsky a tvořivě“ v rámci výzvy Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

Projekt, který jsme začali realizovat v září 2014, je zaměřen na vzdělávání pedagogů mateřských škol v oblasti polytechnického vzdělávání. Celý projekt je propojen tématem živiů. V roce 2014 bylo zrealizováno 6 vzdělávacích akcí, na kterých si účastníci vyzkoušeli pozorování, měření a poznávání jednotlivých živiů, zhodnotili jejich význam pro život a využití pro lidské konání. Zúčastnění pedagogové se seznámili s jednoduchými pokusy a méně známými i zcela novými pomůckami podporujícími polytechnické vzdělávání, které jsou využitelné pro práci s dětmi v mateřských školách. Některé pomůcky si nejen vyzkoušeli, ale odnesli si je i s sebou do školky, aby je mohli dále používat. Součástí projektu jsou i vzdělávací akce podporující osobnostní a sociální rozvoj pedagogů, jako například úspěšný seminář čerpající především z poznatků ekopsychologie. Vzdělávací akce a semináře jsou půldenní nebo jednodenní. Výjimku tvořil dvoudenní workshop Živly kolem nás – badatelsky a tvořivě – polytechnické vzdělávání v MŠ, který se konal ve dnech 8. – 9. 10. 2014 v Sedmihorkách u Turnova. Nabídl účastníkům semináře, dílny a praktické ukázky, jak a s čím lze u dětí v mateřské škole rozvíjet dovednosti a technické předpoklady. Ukázal, že environmentální výchova a polytechnické vzdělávání se mohou vhodně doplňovat. Programu se zúčastnilo 15 pedagogů MŠ a mimo jiné zředli představení Úžasného divadla fyziky – ÚDIF a prezentaci organizace Storytelling. Doposud se všech vzdělávacích akcí zúčastnilo celkem 130 pedagogů. Projekt poběží i v roce 2015.

• Workshop Environmentální výchova – nové cesty 2014

Třídenního programu pro pedagogy a studenty pedagogiky, ale i pro členy neziskových organizací, který se konal od 9. 10. do 11. 10. 2014 v Sedmihorkách u Turnova, se zúčastnilo 39 posluchačů. V úvodní části se představilo Úžasné divadlo fyziky – ÚDIF s praktickými pokusy pro žáky a svoji metodiku výuky představila organizace Storytelling. Večer se posluchači sešli na hudební dílně Miloše Dvořáčka. Pátek byl věnován představení výukových programů pro děti a sobota odborně vedené exkurzi o historii osídlení Českého ráje.

Cílem akce je na základě prezentace nových myšlenek, projektů, programů a aktivit v oblasti EVVO otevřít prostor pro diskusi o jejím směřování v měnící se společnosti, zbourat zaběhnuté stereotypy v chápání a realizaci EVVO a umožnit navázání kontaktů mezi jednotlivými skupinami lidí, kteří EVVO úspěšně realizují.

• Síť škol v projektu M.R.K.E.V. (Metodika a realizace komplexní ekologické výchovy)

V rámci projektu M.R.K.E.V., který finančně podporuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, byla vytvořena síť škol, které si za jeden z cílů vzdělávání stanovily environmentální výchovu. V Libereckém kraji tento projekt koordinuje SEV DIVIZNA a v současné době je do něj zapojeno na 600 škol z celé České republiky, z toho

46 škol je z Libereckého kraje.

Účast v projektu školám zajišťuje pravidelnou rozesílku časopisu pro ekogramotnost Bedrník, informací i materiálů o ekologii, a také trvalý přístup k aktuálním publikacím a pomůckám. Školy jsou informovány nejen o akcích zaměřených na ekologii v regionu, ale i o možnostech dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a financování rozvoje ekologické výchovy.

Jednou ročně je pro školy v kraji pořádána krajská konference k ekologické výchově Liberecká M.R.K.E.V., kterou finančně podporuje také Liberecký kraj a Sdružení středisek ekologické výchovy Pavučina.

• Krajská konference ekologické výchovy Liberecká M.R.K.E.V. 2014

Čtrnáctá konference k ekologické výchově na základních školách v Libereckém kraji se konala na Střední průmyslové škole strojní a elektrotechnické a VOŠ v Liberci. Celou konferencí prolínalo téma Obnovitelné zdroje energie, které uvedl dopolední odbornou přednáškou Ing. Jaroslav Peterka z Technické univerzity Liberec. Další příspěvky si připravili sami studenti SPŠSE pod odborným vedením profesorů školy. V rámci odpoledního programu měli účastníci ojedinělou možnost navštívit dílny školy a sami si vyzkoušet, jak těžké je vyrobit energii. Další dílna se věnovala tématu jak s energií hospodaří zvířata, kterou vedl přímo v areálu ZOO Ing. Leoš Havle.

V rámci konference byly podruhé v historii předány ceny za přínos k environmentální výchově, vzdělávání a osvětě Ještědská mrkev. Cenu si převzali 4 pedagogové ze základních a mateřských škol, jeden školní kolektiv, jedna střední škola, dva vedoucí projektů pro školy, dvě fyzické osoby, které se věnují práci s dětmi a jedna organizace, která při své činnosti dbá na šetrný přístup k životnímu prostředí.

Nedílnou součástí konference byla i řada praktických příkladů dobré praxe ze škol. Setkání se zúčastnilo 49 zástupců škol a školských zařízení, ale i z dalších organizací Libereckého kraje.